

Posudek vedoucího diplomové práce Jonáše Tomana „Pravice a levice“

1. *Jonáš Toman* si z katederní nabídky zvolil téma „Pravice a levice v 21. století“, jež cílí ke zvažování, nakolik jsou často opakované sentence o překonání pravo-levé škály v politickém postojovém spektru adekvátní, čili nic. Diplomant se však natolik ponořil do zkoumání historických zákrut vývoje obou popisků, že po domluvě raději téma upravil. K 21. století tak sice dojdeme, nepředstavuje však primární objekt diplomové práce.

2. Po mém soudu nejzajímavější výkladovou linkou práce je akceptace vzniku pojmů pravice a levice na sklonku 18. století, avšak s tím, že postoje, jimž jsou tato označení přiřazována, samozřejmě tehdy nevznikly, jsou nadčasové, takže bychom je našli už dříve. Jen nebyly jako pravo-levé označovány.

Druhým důležitým upozorněním je variabilita využívání pravo-levé škály v různých dobách a místech, takže roli pravice může plnit někdo, kdo by v jiném kontextu mohl být přiřazován k levici. Tento přístup nicméně předpokládá jisté odhlížení od oněch nadčasových postojů, k nimž se hlásí např. *Norberto Bobbio*: individualismus a odpovědnost pravice, oproti kolektivismu a rovnostářství levice. To samozřejmě neznamená, že dokážeme všechny politické vize nutně spojit buď s pravíci, anebo levíci. Vede to však k uznání plurality přístupů při vymezování pravice a levice, což ostatně autor sám konstatuje.

Třetím přínosným prvkem je nastínění typické agendy (státoprávní, ekonomické...) pro pravici a levici v určitých obdobích a zemích. Právě tady by bylo možné exponovat proměny i ve vztahu k 21. století.

3. Diplomová práce vznikala poměrně dlouhou dobu. Opakovaně jsem četl různé verze jejích kapitol, na definitivní strukturu jsme se domluvili v relativně pozdní fázi zpracování dílčích textů. Diplomant na mé připomínky obsahové i formální vstřícně reagoval, vedli jsme v zásadě dialog.

Při výběru pramenů si počínal samostatně. Zvolil tituly užitečné, často i důležité pro rozvoj oboru. Vzhledem k tomu, že jde o základní kvalifikační práci, lze ocenit jejich počet i dominantně cizojazyčný ráz.

Vzhledem k řečenému, jakož i ke srozumitelnému jazyku, v němž je práce vyvedena, nenacházím nic, co by mělo bránit její obhajobě. Hodnocení samozřejmě závisí na průběhu obhajoby a úradku komise jako celku.

V Praze dne 20. května 2022

prof. Jan Kysela